

Telefoon 088 - 308 3030
datum 30-11-2021
onze ref DIR/313/RB
betreft Aanbieden notitie Gelijke Kansen
bijlage(n) 1
e-mail rbraams@ggdhm.nl

Per e-mail

Aan de gemeenteraden van de gemeenten in Hollands Midden

Geachte Raad,

De impact van Corona is niet voor iedereen in onze samenleving gelijk. De sociaaleconomische verschillen die er zijn maken ons in deze Coronatijd meer dan ooit bewust van de noodzaak van het verkleinen van deze verschillen. Onder meer op gebied van gezondheid ontstaat een tweedeling in onze maatschappij. Het terugdringen van deze verschillen is zowel een morele als een maatschappelijk urgente opgave.

Op 27 oktober 2021 heeft het Algemeen Bestuur Hecht (voorheen: Algemeen Bestuur van de Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden) uitgesproken dat het nodig is dat we in onze regio werk maken van "gelijke kansen op gezondheid". De precieze aanpak is nog niet uitgekristalliseerd en daarom gaan we starten met een consultatiefase waarbij systematisch op een rij wordt gezet wat er al gebeurt in de verschillende gemeenten en waar de hiaten zitten. We onderzoeken of het haalbaar is om te starten met een beweging in de regio Hollands Midden van gemeenten, RDOG en ketenpartners gericht op *gelijke kansen op gezondheid voor iedereen*. Op basis van de bevindingen uit de consultatiefase zal worden besloten over een vervolg.

Bijgevoegde notitie geeft achtergrondinformatie bij dit traject.

Ik hoop u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het Algemeen Bestuur van de RDOG Hollands Midden,

M. Damen
Voorzitter

A blue ink signature of M. Damen, written in a cursive style.

D.A.E. Christmas
Secretaris

A blue ink signature of D.A.E. Christmas, written in a cursive style.

c.c. per e-mail:

- College van B&W
- AB-lid RDOG Hollands Midden

Post Corona en het belang van gelijke kansen op gezondheid

Alleen samen kunnen we dit doen

Toelichting Gelijke kansen op gezondheid

Zichtbare verschillen in de samenleving

Corona heeft de samenleving afgelopen anderhalf jaar op de proef gesteld en de persoonlijke gevolgen zijn voor velen zwaar¹. We hebben als samenleving, overheid, bedrijf en burger het belang ervaren van wendbaarheid, weerbaarheid en wederkerigheid. De impact van Corona was niet voor iedereen gelijk door de sociaal-economische verschillen die er zijn in onze maatschappij. De Coronatijd heeft deze verschillen nog meer zichtbaar gemaakt!

Structureel inzetten op preventie

Door structureel te investeren in versterking van gezondheidsbescherming en gezondheidsbevordering kunnen gezondheidsverschillen worden verkleind, zorgkosten worden teruggedrongen en gezondheidsproblemen in de toekomst worden voorkomen. We kunnen mensen ondersteunen en stimuleren tot het verbeteren van hun leefstijl. En we kunnen de leefomgeving en leefomstandigheden van mensen verbeteren zodat een gezonde leefstijl makkelijker wordt vol te houden. Er is een omslag nodig van zorg naar gezondheid, met aandacht voor de woonomgeving, gezinssituatie, veiligheid, armoede, schulden, vaardigheden en sociale netwerken van Nederlanders.²

Positieve gezondheid als uitgangspunt van denken en beleid

Gezondheid is echter geen statisch gegeven of een te bereiken doel. Een gezond leven gaat over het hebben van de veerkracht om je aan te passen aan wat zich in het leven voordoet. Dat noemen we 'positieve gezondheid'. Positieve Gezondheid is een bredere kijk op gezondheid. Het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan, staat hierbij centraal. En het vermogen om zo veel mogelijk eigen regie te voeren. Als we ons denken en beleid stoelen op 'positieve gezondheid' komen we verder!

Werken aan gelijke kansen op gezondheid

Corona heeft ons nog meer bewust gemaakt van het belang van positieve gezondheid, preventie en het tegengaan van de verschillen in de maatschappij. Het terugdringen van gezondheidsverschillen is zowel een morele als een maatschappelijk urgente opgave. Ieder mens heeft recht op een zo goed mogelijke gezondheid. Vanuit sociale rechtvaardigheid dienen we te streven naar het wegnemen van gezondheidsverschillen die vermijdbaar zijn.³

Ieder mens heeft recht op een zo goed mogelijke gezondheid

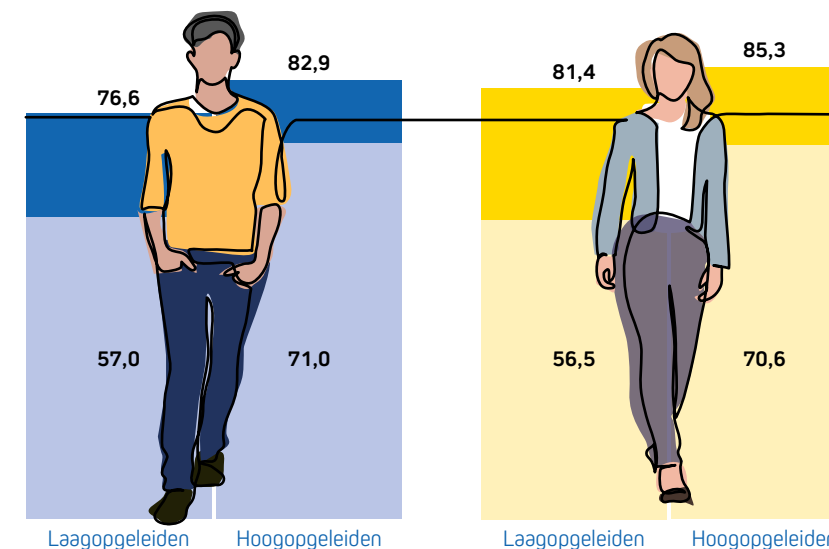
- Vanuit sociale rechtvaardigheid dienen we te streven naar het wegnemen van gezondheidsverschillen die vermijdbaar zijn
- Positieve gezondheid is een bredere kijk op gezondheid die bijdraagt aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. En om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.
- In onze regio is een alliantie gevormd waar we vorm en inhoud geven aan het beleid op het gebied van positieve gezondheid

Onze samenleving en regio kent grote verschillen in gezondheid

- Mensen met een hoog inkomen en hoog opleidingsniveau leven gemiddeld genomen niet alleen langer, maar ook langer in een goede gezondheid dan mensen met een laag inkomen en laag opleidingsniveau.
- Verschillen zijn de afgelopen decennia eerder groter dan kleiner geworden.
- Reeds vanaf 3 maanden zijn bij baby's al verschillen in gezondheid en welzijn te meten die gerelateerd zijn aan economische en maatschappelijke situatie van de ouders.
- Corona heeft de verschillen in de samenleving vergroot en ook meer zichtbaar gemaakt

Hoogopgeleiden leven langer en ook langer in goede gezondheid

Levensverwachting bij geboorte in jaren (lv) 2015-2018

Mannen

Totale levensverwachting (jaren)
■ ongezonde jaren
■ gezonde jaren

Vrouwen

Hoogopgeleide mannen leven **6,3 jaar** langer en ze **14 jaren** meer in (zeer) goed ervaren gezondheid in vergelijking met laagopgeleide mannen.

Hoogopgeleide vrouwen leven **3,9 jaar** langer dan laagopgeleide vrouwen en ze leven **14,1 jaren** meer in (zeer) goed ervaren gezondheid in vergelijking met laagopgeleide vrouwen

¹ Miljoenennota 2021

² Brief aan de informateur van Initiatiefgroep Preventieakkoord, mei 2021 (oa. GGD GHOR Nederland en Federatie voor Gezondheid)

³ Gezondheidsverschillen duurzaam aanpakken. De negen principes voor een duurzame strategie. Pharos 2018

De werkelijkheid die gezondheidsverschillen veroorzaakt, is zeer complex⁴

- Er spelen veel factoren die elkaar beïnvloeden: ongelijkheid in onderwijs, arbeidsmarkt, sociale zekerheid, leefomgeving, gezondheid en sociale relaties. Denk bijvoorbeeld aan:
 - Een slechte gezondheid verkleint de kans op werk, en werkloosheid kan de gezondheid aantasten.
 - Werkloosheid en langdurig leven in armoede kunnen bijvoorbeeld tot schulden leiden.
 - Slechte en onzekere huisvesting verhoogt stress en kan zo leiden tot spanningen binnen het gezin.
- Een opeenstapeling van factoren leidt vaak weer tot chronische stress, wat de kans op hart- en vaatziekten, diabetes en depressie vergroot.
- Verschillen ontstaan niet plots en zijn vaak een gevolg van een opstapeling van problemen gedurende de levensloop.
- Mensen komen in een negatieve spiraal terecht door verschillende redenen: van geboorte tot migratie, van het maken van foute keuzes tot simpelweg pech, van onwil tot overmacht of het ontbreken van de nodige mentale of fysieke weerbaarheid.

⁴ Gezondheidsverschillen voorbij. Complexe ongelijkheid is een zaak van ons allemaal - Raad van Volksgezondheid en Samenleving, 2021

Zo doorgaan is geen optie

- Dat is onrechtvaardig voor het individu, veroorzaakt hogere zorguitgaven en een mindere arbeidsparticipatie
- Bovendien legt die ongelijkheid een hypotheek op de maatschappelijke veerkracht – het vermogen van onze samenleving om (evenredig) klappen op te vangen – en onze welvaart, zowel in economische zin als in termen van welbevinden en geluk.

Alleen samen kunnen we een doorbraak realiseren⁵

Nederland is zich al lang bewust van gezondheidsverschillen en de gevolgen ervan – veel onderzoek en handvatten beschikbaar – resultaten blijven achter.

- De Raad van Volksgezondheid en samenleving adviseert vier zaken ten behoeve van een doorbraak:
 - Duurzaamheid en continuïteit in beleid
 - Samenwerking over vakdepartementen heen
 - Politiek, overheid, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en burgers samen aan de slag
 - Bredere/meer indirecte interventies gericht op de complexe ongelijkheid in brede zin

⁵ Gezondheidsverschillen voorbij. Complexe ongelijkheid is een zaak van ons allemaal - Raad van Volksgezondheid en Samenleving, 2021

Samen een regionale beweging starten in Hollands Midden

Alleen samen komen we verder

- Uit onderzoek blijkt dat Noordwijk de gemeente is waar inwoners zich het meest gezond voelen. Wat kunnen we leren van deze gemeente?
- Een integrale aanpak over domeinen en gemeentegrenzen heen is nodig
- Samen leren, innoveren en realiseren
 - Ondersteunen van vernieuwende initiatieven
 - Vergaren en delen van kennis
 - Verbinden van partijen/mensen
- Langere termijn insteek – 5-10 jaar
- Ecosysteem aanpak – inclusief en open innovatie
 - Iedereen doet mee – samen met ambtenaren en bestuurders, allerlei stakeholders in de regio, programma's en netwerken
 - Koppelen van lopende en nieuwe initiatieven
- Open kennisdeling
- Een integrale aanpak en investering leidt tot meetbare verbetering

Van de gemeenten en ondersteund door Hecht/GGDHM

- Programmabureau als gezamenlijke 'motor' die organiseert, ondersteunt, communiceert, inventariseert, verbindt, analyseert, monitort, publiceert, agendaert, faciliteert, activeert en meer
- Starten in Q1 2022 met een consultatieronde op basis van de COVID-herstel financiering
- In 2022 fundament leggen onder het programma en financiering ervan
 - Programmabureau en bemensing
 - Gezamenlijke financiering, ondersteund door landelijke financiering
 - Betrekken stakeholders en lopende initiatieven

Meer informatie over gelijke kansen op gezondheid

Pharos

Gezondheidsverschillen duurzaam aanpakken. De negen principes voor een succesvolle strategie. 2019

Raad van Volksgezondheid & Samenleving

Gezondheidsverschillen voorbij. Complexe ongelijkheid is een zaak van ons allemaal. 2020

VWS en VNG

Gezondheid breed op de agenda. Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024

Health Holland

Gezondheid & Zorg Kennis- en Innovatieagenda 2020-2023

Nationale programma's die inzetten op het verkleinen van gezondheidsverschillen

- Nationaal Preventieakkoord
- Kansrijke Start
- Nationaal Sportakkoord
- GIDS
- Programma Sociaal Domein